

UCHWAŁA NR
RADY GMINY WEJHEROWO

z dnia 2024 r.

w sprawie uchwalenia Programu wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2025- 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743, 858 i 1572) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program wspierania rodziny w Gminie Wejherowo na lata 2025 - 2027, w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wejherowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Przewodniczący Rady

Edmund Bianga

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Wejherowo

z dnia.....2024 r.

Programu wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2025- 2027

CZĘŚĆ I

Wprowadzenie

Niniejszy Program jest wyrazem troski o dobro dziecka i jego rodziny, jako naturalnego środowiska jego rozwoju. U podłoża Programu leży przekonanie o celowości wspierania przez gminę Wejherowo rodzin, które doświadczają trudności w wypełnianiu swoich zadań.

Rodzinę postrzega się, jako podstawową komórkę społeczną. Jej prawidłowe funkcjonowanie i możliwość zaspokojenia biopsychicznych potrzeb jej członków, a w szczególności dzieci powinno być kluczowe dla społeczności każdej gminy, także gminy Wejherowo.

Rodzina jest pierwszym, naturalnym środowiskiem, grupą społeczną i instytucją wychowawczą w której przebiega proces socjalizacji dziecka oraz kształtowanie się jego osobowości. Jest ona tą wspólnotą, która w następujących okresach rozwojowych dziecka powinna wypełniać różnorodne funkcje: opiekuńcze, rozwojowe, edukacyjne i emocjonalne. To rodzina ponosi główną odpowiedzialność za zaspokojenie potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych dziecka. Prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich tworzy korzystne środowisko wychowawcze, opiekuńcze i socjalizacyjne dla dziecka, w którym w sposób optymalny następuje rozwój jego cech osobowości, a także kształtują się wartości i obowiązujące w społeczeństwie normy.

Dziecko ma niezbywalne prawo do życia w bezpiecznym i akceptującym środowisku, które zaspokaja jego potrzeby i tym samym umożliwia jego rozwój. Bywa jednak, że rodzina przeżywa kryzys i nie jest w stanie zapewnić dziecku zaspokojenia potrzeb. Nierzadko złożoność i wielość problemów występujących w rodzinie dysfunkcyjnej powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. Dlatego też tak ważne jest na odpowiednim etapie podjęcie zintegrowanych działań w oparciu o kompleksową pomoc świadczoną przez specjalistów, celem poprawy funkcjonowania całej rodziny, a także zapewnienia dziecku warunków do prawidłowego rozwoju. Należy mieć na uwadze, że wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem przy uwzględnieniu zasady pomocniczości.

W świetle Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodzin, w których wystąpiły dysfunkcje spoczywa na gminie. Wsparcie to polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;

- dążeniu do integracji oraz reintegracji rodziny;
- promowaniu i organizowaniu różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnej oraz integracji międzypokoleniowej.

Złożoność problemów występujących w rodzinach przeżywających trudność w wypełnianiu swych funkcji wymaga od instytucji wspierających rodzinę działania zaplanowanego, ukierunkowanego na konkretne cele, a także podejścia interdyscyplinarnego.

Istotne jest, aby w swojej pracy mieć na uwadze podmiotowość dziecka i rodziny, uwzględniać zasoby rodziny i dążyć do przywrócenia jej zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W szczególności należy brać pod uwagę prawa dziecka wyszczególniane w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną;
- do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- do powrotu do rodziny;
- do utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- do stabilnego środowiska wychowawczego;
- do kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- do informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- do poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- do dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Niniejszy Program jest kontynuacją i uzupełnieniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Gminie Wejherowo w latach 2022 – 2024. Opracowany został w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2024 poz. 177), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Założenia Programu stawiają na rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodzin w gminie Wejherowo poprzez realizację szeregu kompleksowych działań.

Realizacja ubiegłego Programu ukazała, iż na instytucjach pomocowych oraz na Gminie spoczywa szczególny obowiązek udzielenia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy, poprzez wspieranie rodziny oraz upowszechnienie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form pomocy w celu samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie. Stworzenie rodzinie warunków do samodzielnego zmierzenia się z problemami, wskazanie możliwości ich rozwiązań oraz udzielanie kompleksowego wsparcia, a także podejmowanie działań profilaktycznych zwiększa szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje do wykorzystania własnej aktywności i wewnętrznego potencjału każdego członka rodziny. Pozostawienie rodzinie odpowiedzialności i decyzyjności za swoje

funkcjonowanie w wielu przypadkach wpływało na podwyższenie posiadanej motywacji i zaangażowanie w działanie.

CZĘŚĆ II

Podstawa prawna Programu

Realizacja polityki wspierania rodziny w ramach niniejszego programu opiera się między innymi na poniższych aktach i dokumentach prawnych:

- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 177),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1283),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 424),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1939),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2809),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 978),
- Ustawie z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1465),
- Strategii Rozwoju gminy Wejherowo na lata 2022 - 2030,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wejherowo na lata 2021 - 2026.

CZĘŚĆ III

Charakterystyka społeczno – demograficzna gminy Wejherowo

Podstawą do określenia sytuacji rodzin z terenu gminy Wejherowo oraz zaplanowania działań w ramach niniejszego Programu jest charakterystyka społeczno – demograficzna zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wejherowo na lata 2021 – 2026 oraz analiza bieżących danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie.

Gmina Wejherowo położona jest w północnej części województwa pomorskiego. Powstała w czerwcu 1934 r. na skutek połączenia wójtostw w Bolszewie, Gniewowie, Łężycach, Wejherowie – Zamku oraz kilku samodzielnych obszarów dworskich.

Głównym terytorium gminy stanowią obszary wiejskie, składające się z osiemnastu sołectw. Do najbardziej znanych ośrodków należą wsie parafialne i sołectkie: Bolszewo, Gościcino, Góra, Nowy Dwór Wejherowski, Gowino, Orle, Bieszkowice, Gniewowo, Kąpino, Kniewo, Łężyce, Reszki, Sopieszyno, Ustarbowo, Warszkowo i Zbychowo.

I. Ludność gminy Wejherowo

Gmina Wejherowo jest trzecią największą gminą w powiecie wejherowskim. Niemniej podkreślić należy, iż posiadane dane liczby mieszkańców nie uwzględniają osób zamieszkujących na terenie gminy Wejherowo bez zameldowania na pobyt stały lub czasowy.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców w gminie Wejherowo przedstawiała się w sposób następujący:

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców

LICZBA MIESZKAŃCÓW	ZAMELDOWANI	NA POBYT	RAZEM
	STAŁY	CZASOWY	
LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU DO 18 ROKU ŻYCIA	7130	81	7211
LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU POWYŻEJ 18 ROKU ŻYCIA	20412	210	20622
LICZBA MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM	27542	291	27833

LICZBA MIESZKAŃCÓW	ZAMELDOWANI	NA POBYT	RAZEM
	STAŁY	CZASOWY	
LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU DO 60 ROKU ŻYCIA	23128	261	23389
LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU POWYŻEJ 60 ROKU ŻYCIA	4414	30	4444
LICZBA MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM	27542	291	27833

Źródło: Opracowanie Urząd Gminy Wejherowo

Na dzień 31.12.2023r. gminę Wejherowo zamieszkiwało łącznie 27 833 mieszkańców, w tym 27 542 zameldowanych na pobyt stały oraz 291 na pobyt czasowy.

Jak wynika z danych udostępnionych przez Urząd Gminy Wejherowo najwięcej mieszkańców zamieszkuje na terenie sołectwa Bolszewo i Gościcino. Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach i miejscowościach (zameldowanych na pobyt stały) na dzień 31 grudnia 2023 roku przedstawia się następująco i wykazuje tendencję wzrostową:

1. Bieszkowice (500 mieszkańców)
2. Bolszewo (9025 mieszkańców)
3. Góra (974 mieszkańców)
4. Gniewowo (489 mieszkańców)
5. Gościcino (6360 mieszkańców)
6. Gowino (2852 mieszkańców)
7. Kniewo (474 mieszkańców)

8. Kąpino (1292 mieszkańców)
9. Łężyce (559 mieszkańców)
10. Nowy Dwór Wejherowski (636 mieszkańców)
11. Orle (2133 mieszkańców)
12. Pętkowice (327 mieszkańców)
13. Reszki (127 mieszkańców)
14. Sopieszyno (488 mieszkańców)
15. Ustarbowo (277 mieszkańców)
16. Warszkowo (278 mieszkańców)
17. Zamostne (154 mieszkańców)
18. Zbychowo (870 mieszkańców).

Analiza dostępnych danych wskazuje, iż w roku 2023 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost mieszkańców gminy o 1,82 % świadczący o jej dużej atrakcyjności osiedleńczej na tych terenach, jak i wysokim udziałem młodych małżeństw w strukturze ludności gminy Wejherowo. Tereny Gminy stały się dobrą lokalizacją dla budownictwa mieszkalnego, rozwoju infrastruktury, powstawaniem nowych miejsc pracy. Jednakże, istotnym do zaznaczenia jest fakt, iż nowi mieszkańcy gminy to również nowe problemy zarówno kulturowe jak i bytowe, zwiększone oczekiwania w stosunku do podejmowanych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej. Zrozumienie i monitorowanie dynamiki przyrostu demograficznego gminy i jej zakresu jest kluczem do zapobiegania powstawaniu problemów jak i ich nawarstwianiu.

II. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Wejherowo

Wydaje się zasadnym, aby charakteryzując gminę Wejherowo uwzględnić poziom wykształcenia jej mieszkańców. Analiza pod tym względem bowiem może dawać pewne wskazówki co do podłoża pewnych problemów, między innymi występującego zjawiska bezrobocia. W porównaniu do całego województwa pomorskiego mieszkańcy gminy Wejherowo posiadają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 22,9% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,5% wykształcenie policealne, 13,2% średnie ogólnokształcące, a 17,1% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 22,8% mieszkańców gminy Wejherowo, gimnazjalnym 4,1%, natomiast 12,9% podstawowym ukończonym. 3,5% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. Wśród kobiet mieszkających w gminie Wejherowo największy odsetek ma wykształcenie wyższe (27,3%) oraz zasadnicze zawodowe (17,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,0%) oraz średnie zawodowe (19,3%).

III. Struktura bezrobocia

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w Gminie Wejherowo było zarejestrowanych 562 osób bezrobotnych, w tym 376 kobiet, co oznacza, że stopa bezrobocia sięga 1,84%.

Analizując dane dotyczące zjawiska bezrobocia w Gminie Wejherowo w perspektywie ostatnich lat można powiedzieć, że wszystkie wartości bezwzględne dotyczące liczby osób

bezrobotnych z roku na rok spadają (poza 2011 rokiem). Analizując dostępne dane uważać należy, że procent osób nieposiadających pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w stosunku do wszystkich mieszkańców Gminy Wejherowo jest relatywnie niski. Dokonując analizy liczby osób bezrobotnych pod kątem poziomu wykształcenia można wysnuć wniosek, że trudność w pozyskaniu pracy może być związana z niskimi kwalifikacjami czy niskim poziomem wykształcenia: osoby z wykształceniem wyższym lub średnim technicznym, czy zawodowym znacząco rzadziej pojawiają się w rejestrze osób bezrobotnych PUP. Zależność ta występuje także w skali ogólnopolskiej, statystyki dla Gminy są zbliżone dla rozkładu poziomu wykształcenia bezrobotnych w skali kraju.

Bezrobotni mieszkańcy Gminy wielokrotnie wskazują na słabą mobilność przestrzenną mającą znaczący wpływ na poszukiwanie zatrudnienia, a w ostateczności dojazd do zakładu pracy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to w głównej mierze rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczenia jest uzależniona od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Działania Gminy w zakresie walki z bezrobociem obejmują głównie tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy i przedsiębiorczości mieszkańców, ulgi w podatkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,

Istotnym czynnikiem w ramach dokonywanej analizy występowania zjawiska bezrobocia jest również zauważalny wzrost liczby osób uzyskujących dochody z pracy dorywczej, a rejestrujących się w Urzędzie Pracy jedynie w celach pozyskania ubezpieczeń zdrowotnych. Coraz częściej też zauważa się zjawisko zatrudnienia osób na część etatu, formalnie otrzymujących minimalne wynagrodzenie. Pomimo wielu działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, coraz trudniej pozyskać osoby do współpracy. Bezrobotni nie chcą podejmować wysiłku uregulowania swojej sytuacji zawodowej, gdyż podejmowana przez nich praca angażuje ich czasowo, a uzyskiwane dochody pozwalają na zaspokojenie bieżących potrzeb. Brak ubezpieczenia społecznego na ten moment nie jest dla nich wystarczającą motywacją, a wręcz postrzegane jest przez te osoby, jako dodatkowy pozytyw, gdyż w ich opinii nie są obarczani dodatkowymi opłatami jak podatki, składki, czy też obciążenia komornicze.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie w dniu 31 marca 2022 roku po raz pierwszy podpisał Porozumienie z Centrum Integracji Społecznej w Łęborku z siedzibą w Łęczycach, dotyczące współpracy przy integracji zawodowej i społecznej osób z terenu gminy Wejherowo zagrożonych wykluczeniem społecznym, które jest kontynuowane do chwili obecnej. Przedmiotem porozumienia było uregulowanie zasad współpracy w zakresie naboru i kierowania uczestników CIS, tj. osób uczestniczących w Indywidualnym Programie Zatrudnienia Socjalnego opracowanym przy współpracy CIS i GOPS Wejherowo.

Warto nadmienić, iż od 2014r. na terenie gminy Wejherowo funkcjonuje także Klub Integracji Społecznej z siedzibą w Bolszewie. Głównym zadaniem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Wejherowo oraz korzystających z pomocy społecznej, poprzez działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprawę sytuacji życiowej uczestników oraz ich rodzin.

CZĘŚĆ IV

Diagnoza sytuacji rodzin zamieszkujących na terenie gminy Wejherowo

I. Funkcjonowanie psycho-społeczne rodzin

W 2023 roku system pomocy społecznej w gminie Wejherowo objął wsparciem 742 osoby w 291 rodzinach, w tym rzeczywista liczba rodzin korzystających wyniosła 266 rodzin (661) oraz objętych pracą socjalną 25 rodzin (81 osób). Z danych wynika, iż 180 rodzinom (379 osób) przyznano pomocy w formie świadczeń pieniężnych oraz 158 rodzinom (503 osoby) świadczeń niepieniężnych. Porównując lata ubiegłe należy zauważyć, że w 2023 roku więcej osób otrzymało pomoc w formie niepieniężnej. Natomiast zmniejszeniu uległa ilość osób korzystających ze wsparcia w postaci pracy socjalnej, co wynika z mniejszej liczby skierowań pracowników socjalnych do pogłębionej pracy socjalnej, jak również z powodu obciążenia pracowników innymi zadaniami. Pojawiająca się niewielka tendencja wzrostu liczby świadczeniobiorców ma swoje przełożenie na liczbę osób objętych pomocą z uwagi na wzrost liczby mieszkańców gminy Wejherowo, jak i również wzrost inflacji.

Należy także podkreślić, iż zwiększenie liczby klientów korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej oraz brakowi istotnego wzrostu liczby wypłacanych świadczeń rodzinnych towarzyszy stałe, wykazujące tendencję wzrostową, zapotrzebowanie na korzystanie z różnorodnych form usług społecznych.

Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń na przestrzeni lat 2019-2023 przedstawia się następująco:

Liczba osób i rodzin korzystająca ze świadczeń	2020 Liczba rodzin	2020 Liczba osób	2021 Liczba rodzin	2021 Liczba osób	2022 Liczba rodzin	2022 Liczba osób	2023 Liczba rodzin	2023 Liczba osób
Ogólna liczba	309	865	223	592	240	608	291	742
W tym rzeczywista liczba korzystających	199	565	196	495	221	559	266	661
a) w tym świadczenia pieniężne	127	260	135	251	170	374	180	379
b) w tym świadczenia niepieniężne	102	384	108	343	116	394	158	503
Praca socjalna	110	300	27	96	53	161	25	81

źródło: opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są ze względu na trudne sytuacje życiowe osób i rodzin, powstałe na skutek przyczyn wymienionych w ustawie o pomocy społecznej z 2004 r., których te osoby nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych zasobów, uprawnień i możliwości.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej z podziałem na wybrane przyczyny zgłoszenia.

Przyczyna zgłoszenia	2021 Liczba rodzin	2021 Liczba osób	2022 Liczba osób	2022 Liczba rodzin	2023 Liczba rodzin	2023 Liczba osób
ubóstwo	130	282	281	132	155	331

sieroctwo	0	0	0	0	0	0
bezdomność	2	2	19	1	2	27
	3	3		9	7	
potrzeba ochrony macierzyństwa	4	253	232		49	271
	7			40		
w tym wielodzietność	3	196	190		38	221
	3			32		
bezrobocie	3	126	175		48	149
	5			51		
niepełnosprawność	104	199	271		158	319
				133		
długotrwała lub ciężka choroba	127	267	334	157	184	374
Bezradność w sprawach opiek.-wych., w tym:	3	140	192		53	226
	3			47		
- rodziny niepełne	2	8	105			
	1	1		30	32	118
- rodziny wielodzietne	1	5	82	1	1	94
	0	9		5	8	
przemoc w rodzinie	1	3	32		8	33
	0	6		7		
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	1	3	30	1	2	29
	7	1		9	0	
narkomania	2	2	6	2	5	9
trudności w przystosowaniu po ZK	7	7	5	5	5	5
młodzież opuszczająca placówki opiek.-wych.	0	0	0	0	0	0
trudności w integracji uchodźców	0	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe	5	1	0	0	2	3
		3				
sytuacja kryzysowa	5	1	17	5	7	20
		0				
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	7	2	0	0

źródło: opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03

Jak wynika z dokonanej analizy dostępnych danych głównymi odbiorcami świadczonych przez Ośrodek usług stanowią rodziny wieloproblemowe, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych. Osoby funkcjonujące w rodzinach zmagają się niejednokrotnie z takimi problemami jak: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, trudności związane z opieką nad małym dzieckiem lub wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej lub wielodzietnej, alkoholizm, narkomania. Wymienione grupy dyspanseryjne są jedynie przykładami problemów klientów ubiegających się o pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry ośrodka pomocy społecznej wysokiego poziomu profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Analizując powyższe tabele można zaobserwować, że na pierwsze miejsce przyczyn ubiegania się o wsparcie z ośrodka pomocy społecznej oprócz ubóstwa, wysuwają się długotrwała choroba i niepełnosprawność. Można wysnuć wniosek, że jest to spowodowane starzeniem się społeczeństwa, co jest widoczne także pośród mieszkańców naszej gminy.

Wskazane dysfunkcje takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Jak wynika z powyższych danych kolejnym najczęstszym powodem udzielania pomocy w 2023 roku była potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność definiuje się jako brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin zmagających się z bezradnością opiekuńczo – wychowawczą jest traktowane przez pracowników tutaj Ośrodka w sposób priorytetowy, gdyż zagrożone jest dobro najmłodszych mieszkańców gminy.

Przyczyny, które mogą mieć wpływ na spadek liczby rodzin wymagających pomocy finansowej lub w formie rzeczowej to dobra sytuacja na rynku pracy, coraz mniejsze rejestrowane bezrobocie. Na poprawę sytuacji materialnej rodzin w szczególności wielodzietnych znaczący wpływ ma kontynuacja świadczenia wychowawczego oraz Programu Dobry Start, które stanowią dodatkowe źródło dochodu, niewpływające na zmniejszenie innych świadczeń.

Ze statystyk wynika, iż nadal znaczącą przyczyną nasilenia się sytuacji trudnych w rodzinie jest ubóstwo. Należy mieć na uwadze, że ze zjawiskiem ubóstwa łączy się niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb członków rodziny. Oprócz oczywistych zagrożeń związanych z brakiem środków niezbędnych do życia takich jak żywność, środki higieniczne, dostęp do wody i opału, brak podstawowych potrzeb zaburza często funkcjonowanie rodziny, wpływa na poczucie bezpieczeństwa, może zaburzyć rozwój dziecka oraz grozi wykluczeniem społecznym. Dane obrazują, że ubóstwem w większym stopniu mogą być zagrożone rodziny niepełne i wielodzietne. W pierwszym wypadku z powodu tego, że dochody samotnego rodzica okazują się niewystarczające na utrzymanie rodziny.

Samotny rodzic może się zmagać z problemem związanym z wyegzekwowaniem świadczenia alimentacyjnego. Od kilku lat liczba osób otrzymujących świadczenie alimentacyjne utrzymuje się na zbliżonym poziomie, w 2021 roku omawiane świadczenie uzyskało 89 rodzin, w 2022 – 75 rodzin, a w 2023 – 100 rodzin, przy liczbie dłużników alimentacyjnych - 126 na koniec 2023 roku. Liczba sytuacji, w których rodzic nie dzieli się z partnerem obowiązkiem utrzymania finansowego dzieci, jest prawdopodobnie wyższa, ponieważ wielu rodziców nie występuje o alimenty do sądu, pomimo zaistnienia problemu. Konieczność ustalenia alimentów na dziecko od drugiego z rodziców w przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze przez osobę samotnie wychowującą dziecko, może nieco niwelować problem nie występowania o alimenty do sądu.

Analogiczne regulacje dotyczą ustalania prawa do zasiłku rodzinnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Mimo to, rodziny niepełne nadal pozostają poważną grupą w statystykach Ośrodka Pomocy Społecznej z uwagi na obserwowany w danych Głównego Urzędu Statystycznego wzrost liczby rozwodów.

W przypadku rodzin wielodzietnych zauważa się, że podobnie jak w rodzinach niepełnych zabezpieczenie finansowe rodziny często spoczywa na barkach jednego z rodziców, podczas gdy drugi z nich pozostaje biernym zawodowo i poświęca się opiece oraz wychowaniu dzieci. Od momentu wprowadzenia świadczenia wychowawczego, sytuacja zabezpieczenia finansowego rodziny uległa poprawie. Jednakże, zdaniem pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie wśród rodzin korzystających z pomocy ośrodka popularny jest model rodziny, w którym osobą dbającą o finansowe zabezpieczenie rodziny jest mężczyzna, kobieta zaś przejmuje opiekę nad dziećmi i prowadzenie domu. Zauważalna jest także praktyka polegająca na zmianie przez beneficjentów wymiaru czasu pracy, tak aby dochód nie przekraczał kryterium dochodowego

w celu uzyskania prawa do świadczeń (rezygnacja na jakiś czas z zatrudnienia, a następnie zawarcie nowej umowy ze zmniejszonym wymiarem czasu pracy lub zmniejszonym wynagrodzeniem). Omawiany podział ról i sposób postępowania w kwestiach zatrudnienia, mogą nie sprzyjać rozwiązywaniu doświadczanych przez rodzinę trudności finansowych.

Trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej występują w 53 rodzinach ubiegających się o pomoc, z czego w większości dotyczą rodzin niepełnych (samotne rodzicielstwo) i wielodzietnych (troje i więcej dzieci). Jak już wcześniej wspomniano w niniejszym opracowaniu, samotne macierzyństwo jest szczególnie narażone na doświadczanie trudności, trud związany z opieką nad dzieckiem podejmowany jest przez jedną osobę, która może nie mieć odpowiednich zasobów by samodzielnie sobie z taką sytuacją poradzić. Związek występowania problemu z liczbą dzieci wydaje się potwierdzać hipotezę, że powstanie kryzysu związane jest z liczbą obciążeń spoczywających na rodzinie. Dane te potwierdzają konieczność przedstawienia propozycji pomocowych w ramach których udzieli się wsparcia rodzinie w jej prawidłowym funkcjonowaniu i należywym wypełnianiu rodzicielskich zadań. Rodziny doświadczające tego typu trudności często wymagają porad dotyczących kwestii wychowawczych, organizowania czasu, planowania, rozwiązywania problemów związanych z życiem codziennym oraz ogólnej edukacji, także seksualnej i prawnej. Zwiększanie zasobów rodziny, także przez wsparcie w rozwiązywaniu często sprzężonych z bezradnością problemów (np. uzależnienie) pomoże rodzinie poradzić sobie z wyzwaniami jakie stoją przed samotnym rodzicem czy wielodzietną rodziną.

Problem uzależnienia od alkoholu pojawił się w 20 rodzinach korzystających z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie w 2023 roku.

Według danych Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wejherowie na dzień 31 grudnia 2023r. z porad i konsultacji w W/w Ośrodku skorzystało 91 osób i 61 rodzin zamieszkujących teren gminy Wejherowo. Poddając analizie powyższe dane warto zwrócić uwagę na fakt, iż liczba mieszkańców Gminy borykająca się z problemem uzależnienia od alkoholu z roku na rok wzrasta. Można zaobserwować, iż niski odsetek ogółu uzależnionych decyduje się dobrowolnie lub pod przymusem na podjęcie terapii. Prawdopodobnie świadczy to o stosunkowo niskiej motywacji do pojęcia leczenia odwykowego jak i niezbyt dużej świadomości zagrożeń wiążących się z szeroko pojętym problemem alkoholizmu. Na wagę problemu wskazuje także dosyć spora liczba dzieci i dorosłych żyjących w otoczeniu alkoholika, ponoszących konsekwencje wynikające z prowadzenia przez członka rodziny nietrzeźwego stylu życia. Niepokojące są także wyniki ogólnopolskich badań przeprowadzonych w ramach Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków, które ujawniły, że to właśnie alkohol jest substancją psychoaktywną po którą nastolatki sięgają najczęściej. Ponad 90% nastoletnich dzieci pije alkohol, a ponad 65% siedemnastolatków upiło się co najmniej raz. Alkohol spożywają nawet dzieci poniżej 10 roku życia, co jest bardzo ryzykowne i może nieść poważne skutki zdrowotne dla młodego organizmu.

Przytoczone wyniki skłaniają do podjęcia głębszego namysłu nad zaplanowaniem skutecznych działań leczniczych, terapeutycznych i profilaktycznych, celem zminimalizowania wyżej omawianego zjawiska.

Należy wskazać, iż problem uzależnienia od alkoholu jest problemem całej rodziny, co najmniej tak długo jak długo osoba uzależniona w niej przebywa. Zachowanie nietrzeźwego rodzica i jego niewydolność w kwestiach związanych z obowiązkami rodzicielskimi czyni dewastacje w psychice każdego członka rodziny, a szczególnie dzieci. Uzależnienia rodzica prowadzą do względnie trwałych zmian w osobowości dziecka, zwiększają ryzyko wielu zaburzeń i skłonności do rozładowywania napięć za pomocą alkoholu. Powszechność trudności, których doświadczają takie osoby w dorosłym życiu skłoniło do nazywania ich w literaturze Dorosłymi Dziećmi Alkoholików.

Ze statystyk Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie można wnioskować, że problem uzależnienia od narkotyków jest zjawiskiem marginalnym w Gminie. Prawdopodobnie statystyki te nie oddają prawdziwej skali zjawiska. Osoby uzależnione od narkotyków prawdopodobnie rzadko zgłaszają problem w instytucjach pomocowych takich jak GOPS czy OPIRPA. Potrzebne byłoby przeprowadzenie badań społecznych aby właściwie określić w jakim stopniu gmina Wejherowo dotknięta jest tym problemem.

Jak już wspomniano w niniejszym opracowaniu rodzinom może zagrażać wiele czynników (m.in.: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc). Posiadanie dzieci niezależnie od ich liczby wiąże się z pewnym obciążeniem dla rodziny związanym ze zwiększeniem obowiązków, odpowiedzialności i nakładów finansowych. Ochrona wielodzietności może być rozumiana, jako ochrona szczególnego rodzaju – wielokrotnego (troje i więcej dzieci). Konieczność zapewnienia opieki nad małym dzieckiem jest dla rodziny okresem wymagającym. W wielu przypadkach uniemożliwia rodzicom podjęcie stałego zatrudnienia albo wręcz generuje jego utratę. W konsekwencji następuje pogorszenie standardu życia rodziny. Potwierdza się tym samym, że szczególną troską należy przyjrzeć się tej grupie odbiorców.

Trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej są stwierdzane u znacznej liczby rodzin, dotyczą nie tylko rodzin wielodzietnych. W porównaniu do lat ubiegłych obserwuje się niepokojącą tendencję wzrostową w tym zakresie.

Warto podkreślić, iż dla prawidłowego rozwoju dziecka nie jest wystarczające zapewnienie opieki wyłącznie o charakterze materialnym. Dziecko musi mieć zapewnione poczucie przynależności do kogoś, posiadać oparcie, a przede wszystkim być obdarzane troską, miłością i zainteresowaniem. Rozwój cywilizacji, życie w ciągłym pośpiechu, wszechobecne media społecznościowe generują degradację rodziny i jej najistotniejszych wartości. W dobie wszechobecnego konsumpcjonizmu obserwuje się zerwanie więzi, nieumiejętność rozmowy i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, jak i również traci się umiejętność przeciwstawiania się nawet najmniejszym trudnościom i przeciwnościom losu.

W toku prowadzonej pracy z rodzinami zmagającymi się z trudnościami w sferze opiekuńczo – wychowawczej najbardziej intensywny kontakt z rodziną utrzymywał Asystent Rodziny. Rodziny objęte tą formą pomocy mogły na bieżąco liczyć na jego wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Asystent wskazywał sposoby na spędzenie czasu wolnego z rodziną, doradzał jak prawidłowo sprawować opiekę nad dziećmi. Współpracował ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych dzieci. Motywował rodziców do pomocy dziecku w zakresie realizowania obowiązku szkolnego. Zachęcał do wspólnego odrabiania zadań domowych z dzieckiem.

Do głównych problemów rodzin, z którymi pracował asystent rodziny należały m.in.:

- problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, nieumiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka;
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców;
- długotrwała absencja w szkole; niskie wyniki w nauce;
- brak umiejętności realizowania przez rodziców spraw urzędowych;
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;
- problem bezrobocia dorosłych członków rodziny;
- nadużywanie alkoholu przez rodziców biologicznych;

- występowanie zjawiska przemocy;
- występowanie konfliktów i trudności komunikacyjnych wewnątrz rodziny, brak porozumienia;
- zabezpieczenie dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w pieczy zastępczej;

Na przestrzeni lat zauważalne są wahania w ilości rodzin podejmujących współpracę z asystentem rodziny, wynikające z intensywności pracy i dynamiki rodziny (jedne rodziny odchodzą, pojawiają się nowe). W rodzinach tych występowało i występuje wiele sprzężonych problemów m.in. trudności opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia, przemoc, bezrobocie, ubóstwo, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, nieumiejętność panowania nad emocjami, konflikt pomiędzy małżonkami, niepełność rodziny, niepełnosprawność. Nadal duże zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny wskazuje, że kwestie związane z trudnościami w sferze opiekuńczo-wychowawczej rodzin dalej są aktualne, ale przy odpowiedniej współpracy i działaniach zaradczych możliwa jest redukcja nieprawidłowości.

Analizując funkcjonowanie psychospołeczne rodzin warto pochylić się również nad sytuacją gdzie pojawia się niepełnosprawność członka rodziny. Rodzic z niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą może zmagać się z wykluczeniem społecznym wynikającym z istnienia różnorodnych barier: mentalnych (związanych z obniżonym poczuciem własnej wartości i poczuciem ograniczenia przez swoją niepełnosprawność), fizycznych (architektonicznych, wynikających z rozległości obszaru gminy i niedostosowania infrastruktury) oraz kulturowo-społecznych (zjawiska dyskryminacji, braku świadomości społecznej). Osoby zmagające się z długotrwałą chorobą lub trwałą dysfunkcją narażone są na wystąpienie innych, sprzężonych problemów. Osoba z niepełnosprawnością bądź długotrwale chora ma też specyficzną rolę w rodzinie: może wymagać opieki i zaangażowania rodziny, a także, jeśli niepełnosprawność dotyczy rodzica – utrudniać realizowanie przez niego funkcji rodzicielskiej. Specyfika pomocy rodzinie z dzieckiem chorym lub z niepełnosprawnością będzie inna niż w przypadku rodzin gdzie choroba czy niepełnosprawność dotyczy osobę dorosłą.

W przytoczonej statystyce problemów zgłoszonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej nie sposób pominąć istotnego zjawiska jakim jest przemoc domowa. W roku 2023 w gminie Wejherowo procedura „Niebieskie Karty” prowadzona była w 115 rodzinach. Łącznie działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” objęto 399 osób w rodzinach dotkniętych problemem przemocy. W 2023 roku spośród procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych w 115 rodzinach, zakończono: 32 procedur z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz 19 procedur z powodu braku zasadności podejmowanych działań.

Przemoc, zarówno w formie fizycznej, psychicznej czy ekonomicznej, jest zawsze zjawiskiem krzywdzącym rodzinę (zarówno członków doświadczających jej bezpośrednio jak i pośrednio) i wymaga interwencji z zewnątrz. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców w bardzo negatywny sposób wpływa na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym krzywdzonego dziecka mogą wystąpić próby samobójcze, stany depresyjne, zaburzenia osobowości, większa skłonność sięgania po środki wpływające na zmianę świadomości typu alkohol czy narkotyki. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe często powielają przemocowe zachowania rodziców wobec swoich dzieci. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup diagnostyczno – pomocowych w ramach funkcjonowania Zespołu interdyscyplinarnego w Wejherowie.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w roku 2023 zorganizowano w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie pomoc specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy domowej na terenie sołectwa Gościcino.

Celem działalności Punktu Konsultacyjnego jest zdiagnozowanie problemów klienta w zakresie przemocy domowej, uzależnień i współuzależnienia oraz zaplanowanie adekwatnej pomocy i udzielenie efektywnego wsparcia dla osób i rodzin korzystających z jego usług. Należy podkreślić, iż pomoc oferowana w ramach działalności punktu jest całkowicie bezpłatna i nie wymaga przedłożenia skierowania. W ramach wsparcia oferowanego przez Punkt Konsultacyjny można skorzystać z pomocy psychologa, pracownika socjalnego, pracownika socjalnego ds. uzależnień, a także radcy prawnego.

Powyższe wskaźniki stanowią dla służb społecznych gminy Wejherowo płaszczyznę działań w zakresie oferowanych form wsparcia oraz wdrażania programów przeciwdziałających zjawiskom wykluczenia społecznego i marginalizacji rodziny.

II. Wsparcie Seniorów

Dokonując analizy sytuacji osób starszych w Gminie Wejherowo, nieodzowne było posłużenie się danymi Referatu Spraw Obywatelskich UG. Dane te odzwierciedlają, jaki odsetek ogółu mieszkańców gminy stanowią osoby starsze w wieku 60+ bez podziału na płeć, ze względu na miejscowość zamieszkania. Zarówno liczba, jak i udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji gminy Wejherowo corocznie wzrasta. Co więcej - według prognozy ludności na lata 2014-2050 opracowanej przez GUS, wzrostowy trend udziału osób starszych w populacji będzie się utrzymywał również w kolejnych latach.

Analizując już samą grupę seniorów, zauważalna jest jej niejednorodność. Z jednej strony mamy seniorów wymagających opieki, ze względu na procesy chorobowe czy sędziwy wiek, z drugiej dużą część stanowią seniorzy, którzy dopiero do tej grupy wkroczyli i nadal chcą pozostawać aktywni, bądź dzięki organizacji różnych działań do nich skierowanych, uczestniczą w nich i tę aktywność utrzymują. Stanowią też wsparcie dla swoich dorosłych dzieci w postaci pomocy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych – opieki nad wnukami. Ten kontakt dzieci z seniorami jest ważnym aspektem rozwoju dziecka, zarówno na poziomie procesów tożsamościowych jak i późniejszych schematów związanych z szacunkiem oraz opieką nad osobami starszymi. Dla samych zaś seniorów, poczucie bycia potrzebnym ma ogromne znaczenie. Należy podkreślać rolę seniorów w życiu rodziny. Angażowanie seniorów w działania międzypokoleniowe ma ogromny sens, a działanie dwukierunkowe (aktywizacja seniorów, uwrażliwianie/edukacja dzieci) może być pomocne w przeciwdziałaniu zmieniającej się strukturze rodziny, w której coraz częściej kształtują się niesprzyjające warunki do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny.

Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych. Pracujący członkowie rodziny zaś zaniedbują osoby zależne pod względem opiekuńczym, wielokrotnie próbując przeniesienia odpowiedzialności na instytucje świadczące pomoc w zakresie opieki paliatywnej. Na przestrzeni ostatnich lat zauważa się tendencję wzrostową składanych wniosków o przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych. Wobec powyższego czyni się

wszelkie starania w celu zaangażowania rodziny zobowiązanej do sprawowania opieki, zorganizowania pomocy sąsiedzkiej czy wolontariatu.

W ramach działań na rzecz poprawy aktywności społecznej osób starszych w roku 2023 realizowano różne formy edukacji formalnej i poza formalnej, które pozwoliły na aktywne włączenie się seniorów w życie społeczności lokalnych.

W roku 2017 zatrudniono opiekuna osoby starszej, który w ramach swoich obowiązków odwiedza seniorów w miejscu ich zamieszkania, ocenia sytuację osób starszych, nadzoruje realizację usług opiekuńczych w środowisku. Pracownicy socjalni świadczą pracę socjalną, a ich zadaniem jest również edukacja osób starszych i ich rodzin dotycząca zasad oraz warunków korzystania z różnego rodzaju form wsparcia zarówno w obszarze opieki zdrowotnej, jak i pomocy społecznej. Upowszechniono korzystanie z usług opiekuńczych przy wykorzystaniu nowych technologii poprzez dostęp mieszkańców do oferty połączenia z centrum Teleopieki. Ponadto w ofercie dla seniorów jest akcja „Pudełko życia”, lokalny wolontariat opiekuńczy oraz programy rządowe „Korpus Wsparcia Seniora”, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” czy „Opieka wytchnieniowa”.

Nadmienić należy, iż realizowany od 2018r. Program Senioralny dla Gminy Wejherowo stanowi istotny element w realizacji polityki senioralnej gminy Wejherowo, a działania dotyczące osób starszych zawarte w Programie Wspierania Rodziny oraz w Programie Senioralnym mają działać komplementarnie.

W roku 2023 kontynuowano rozpoczęte w latach uprzednich działania, m.in. w ramach prowadzonej działalności Klubu Seniora w Bieszkowicach. Ponadto w odpowiedzi na rosnące potrzeby osób starszych w wieku powyżej 60 lat stanowiących znaczną część mieszkańców naszej gminy uruchomiono funkcjonowanie drugiego Klub Seniora w Gościcinie. Należy podkreślić, iż w działaniach skierowanych do seniorów uwzględniano problem osamotnienia i izolacji osób starszych i konieczność przeciwdziałania negatywnym, indywidualnym i społecznym skutkom tych zjawisk.

CZĘŚĆ V

Analiza zasobów gminy Wejherowo pod kątem wspierania rodziny

I. Infrastruktura społeczna

W gminie Wejherowo funkcjonuje osiem placówek oświatowych - (stan na dzień 31.12.2023r.):

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Bolszewie - (85,27 etatów nauczycielskich, 26,86 etatów niepedagogicznych);
2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Bolszewie - (66,92 etatów nauczycielskich, 28,5 etatów niepedagogicznych);
3. Szkoła Podstawowa w Gościcinie – (88,37 etatów nauczycielskich, 18,25 etatów niepedagogicznych);
4. Szkoła Podstawowa w Gowinie – (72,82 etatów nauczycielskich, 15,45 etatów niepedagogicznych);
5. Szkoła Podstawowa w Orlu – (42,57 etatów nauczycielskich, 10,64 etatów niepedagogicznych);
6. Szkoła Podstawowa w Nowym Dworze Wejherowskim – (40,65 etatów nauczycielskich, 12,03 etatów niepedagogicznych);

7. Szkoła Podstawowa w Górze - (26,38 etatów nauczycielskich)
8. Przedszkole Bolszewo – (17,15 etatów nauczycielskich, 7,50 etatów niepedagogicznych);

Poza szkołami i przedszkolami gminnymi w Gminie Wejherowo działa również, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kniewie, 1 publiczne przedszkole (nie prowadzone przez samorząd), 8 niepublicznych przedszkoli, a także 2 niepubliczne punkty przedszkolne.

Placówki oświatowe także wspierają rodziny w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. To rolą szkoły jest wzmacnianie i dążenie do utrwalania pozytywnych wartości, które przekazywane są w rodzinach. W placówkach oświatowych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, które mają na celu pokazanie młodym ludziom systemu wartości jakimi powinni kierować się w swoim życiu. W ramach prowadzonych zajęć z szeroko pojętej profilaktyki poruszana jest tematyka szkodliwości nadużywania alkoholu, środków psychoaktywnych jak i również podejmuje się kwestie związane z negowaniem zachowań noszących znamiona przemocy.

Gmina nie prowadzi na swoim terenie domu pomocy społecznej. Brak infrastruktury domów pomocy społecznej na terenie gminy powoduje, że mieszkańcy umieszczani są w domach pomocy na terenie innych gmin. Nie funkcjonują również noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych oraz środowiskowe domy samopomocy. Jednakże nie stwierdzono konieczności tworzenia ww. placówek, gdyż Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie jest w stanie zapewnić tą formę pomocy w wystarczającym zakresie na terenie innych powiatów.

Omawiając system wsparcia osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży należy wskazać, iż na terenie Gminy Wejherowo funkcjonuje sześć jednostek świadczących podstawową opiekę zdrowotną. Są to:

1. trzy poradnie położone w Bolszewie przy ulicy Zamostnej 3, działające w godzinach 7:00-18:00: Indywidualna Praktyka Położnej Krystyna Kukielska Gabinet Położnej Środowiskowo – Rodzinnej w Bolszewie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej nr 1 „Bukowa” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Bolszewie, Poradnia Lekarza POZ, Orle-Med Aneta Sopol, gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej w Bolszewie.
2. trzy poradnie położone w Gościcinie przy ul. Wejherowskiej 26, działające w godzinach 8:00- 18:00: Grupowa Praktyka Pielęgniarek Środowiskowo-Rodzinnych "WANDA", Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowo-Rodzinnej Helena Trawicka, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej STARMED w Gościcinie.

Ponadto na terenie gminy Wejherowo funkcjonuje placówka SIM-MED Przychodnia Bolszewo, przy czym zaznaczyć należy, że gmina Wejherowo nie jest organem założycielskim żadnego z powyższych. Ponadto część mieszkańców gminy Wejherowo korzysta z placówek medycznych, znajdujących się na terenie miasta Wejherowo.

Dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez Bibliotekę i Centrum Kultury w Gościcinie z filią w Bolszewie oraz w Bieszkowicach. Działalność statutowa skupia się zarówno na organizacji i prowadzeniu zajęć przeznaczonych dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz imprez kulturalnych skierowanych do wszystkich mieszkańców gminy, jak i promocji czytelnictwa. Kółka zainteresowań organizowane w Bibliotece uczą dzieci organizacji czasu wolnego, jak i w dużej mierze rozwijają ich pasje i zainteresowania.

Powiatowo - Gminna Spółdzielnia Socjalna „Kaszubia” z siedzibą w Bolszewie kontynuuje działalność na terenie gminy Wejherowo od 2015 roku. Spółdzielnia realizuje niektóre zadania publiczne Gminy Wejherowo m.in. sprzątanie terenów publicznych, odpiaszczanie dróg, utrzymanie i naprawy przystanków komunikacyjnych, koszenie traw, oczyszczanie wpustów kanalizacji deszczowej, utrzymanie i naprawy placów zabaw, usługi komunalne i opiekuńcze. Spółdzielnia "Kaszubia" zapewnia również eksploatację gminnej stacji zlewnej w Gościcinie. Na zlecenie Komunalnego Związku Gmin "Dolina Redy i Chylonki" Spółdzielnia prowadzi Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych. Oprócz tego realizuje inne prace zlecane przez podmioty publiczne i prywatne.

II. Rodzaje i formy udzielanej pomocy rodzinie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje szeroki zakres działań mających na celu wspieranie rodzin naturalnych.

I. Poradnictwo socjalne, rodzinne i specjalistyczne.

W Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniona jest wykwalifikowana kadra, wyspecjalizowana z różnych dziedzin. Pracownicy posiadają nie tylko wiedzę teoretyczną, ale również duże doświadczenie zawodowe, które umiejętnie wykorzystują w swojej pracy.

Pracownicy socjalni w ramach prowadzonej intensywnej pracy socjalnej systematycznie monitorują sytuację rodzin zagrożonych kryzysem, w tym przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych ubóstwem, dotkniętych przemocą, problemem uzależnień, długotrwałą chorobą. Podejmują interwencję w środowisku, gdy pojawia się podejrzenie zaniedbań dzieci, nadużywania alkoholu czy przemocy w rodzinie. Współpracują z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Jednym z podstawowych narzędzi pracownika socjalnego w pracy z osobami najbardziej potrzebującymi, znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej (czy to z powodu występowania bezrobocia, uzależnień, niepełnosprawności czy innych uwarunkowań) jest umowa o współpracy/kontrakt socjalny - pisemna umowa zawierana pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej, a pracownikiem socjalnym, mającą na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby pozostającej w trudnej sytuacji życiowej, umożliwienia aktywizacji społeczno – zawodowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W myśl Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze mogą zostać objęte wsparciem asystenta rodziny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie zatrudnia 2 asystentów, w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uwarunkowana od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednakże nie może przekroczyć piętnastu. Należy podkreślić, iż wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Należy mieć na uwadze, iż nierzadko wśród rodzin

objętych wsparciem asystentów zdarzają się również takie, które prezentują negatywną postawę wobec pracowników ośrodka, brak chęci podejmowania działań na rzecz przezwyciężenia występującego w rodzinie kryzysu, co skutecznie uniemożliwia realizację planu pomocowego celem poprawy sytuacji rodziny. Brak współpracy ze strony rodziny stanowi jedną z przesłanek do zakończenia pracy z rodziną. W sytuacji braku współpracy z rodziną i widocznych rażących zaniedbaniach wobec dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek podjęcia interwencji, w tym informowania sądu rodzinnego o sytuacji dziecka, a także w przypadku występowania jakiegokolwiek formy krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia o tym fakcie prokuratury/policji.

Praca asystenta rodziny zgodnie z zapisami prawnymi zawartymi w Ustawie polega na podejmowaniu szeregu kompleksowych działań mających na celu przezwyciężanie występujących w rodzinie kryzysów. W działaniach pomocowych asystenci rodzin bazują na zasobach członków rodziny, starając się wzmacniać kompetencje społeczne i wychowawcze rodziców. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami życia codziennego. Asystent rodziny wspiera pracowników socjalnych w działaniach monitorujących.

Z końcem roku 2023 wsparciem asystentów rodziny objętych było łącznie 41 rodzin, w tym 19 na mocy wydanego postanowienia Sądu w zakresie ograniczenia władzy rodzicielskiej.

Mieszkańcom Gminy w zmaganiu się z trudnościami zaoferowano pomoc również w formie Poradnictwa Specjalistycznego w skład, którego wchodzi: Poradnictwo Psychologiczne, Specjalista Pracy Socjalnej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Radca Prawny. Dodatkowo mieszkańcy Gminy Wejherowo mogli skorzystać z porady Radcy Prawnego (zgodnie z uchwaloną dnia 5 sierpnia 2015 r. ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej) w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej.

Konsultacje psychologiczne mają zróżnicowany charakter od działania interwencyjnego, nastawianego na rozwiązanie aktualnych problemów, przez konsultacje, poradnictwo, psychoedukację, wsparcie bądź zwykłe krótkoterminowe procesy terapeutyczne. Zgłaszane są różnorodne problemy od wychowawczych, poprzez egzystencjalne, po przemoc.

Prawnik udziela wsparcia prawnego raz w miesiącu, w postaci konsultacji prawnych, w szczególności w zakresie prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego, pracy, administracyjnego. Ponadto pomaga w formułowaniu pozwów i pism procesowych oraz udostępnia wzory pozwów i pism procesowych.

II. Pomoc pieniężna

Osobom w szczególnie trudnej sytuacji finansowej przyznawana jest pomoc finansowa. Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona jest głównie na zakup żywności, opału, opłaty za energię. W przypadku stwierdzenia marnotrawstwa przyznanych świadczeń pomoc jest ograniczana lub odmawiana. Z uwagi na dobro osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o pomoc finansową w przypadku marnotrawstwa przyznawana jest pomoc w formie niepieniężnej, np. opłacenie posiłków. Szczególnym rodzajem zasiłku celowego (niezależnie od dochodu) jest zasiłek celowy z powodu zdarzenia losowego.

Osobie z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością czy bezrobotnej w przypadku, gdy dochód osoby/rodziny jest niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie, przyznawany jest zasiłek okresowy. Tymczasem zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Rodzinom, w których dochód na osobę nie przekracza kryterium określonego w Ustawie o świadczeniach rodzinnych przyznawane są świadczenia rodzinne. Rodziny nieuzyskujące alimentów od osób do tego zobowiązanych, mogą uzyskać świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jeśli dochód na osobę nie przekracza kryterium określonego w Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Osoby, które sprawują opiekę nad osobą do ukończenia 18 roku legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej pomocy w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji mogą ubiegać się o pomoc w formie świadczenia pielęgnacyjnego.

III. Pomoc rzeczowa

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie udziela pomocy rzeczowej między innymi w postaci: pościeli, kołder, koców, ręczników, środków czystości. Przy współpracy z Bankiem Żywności świadczona jest pomoc rzeczowa w formie żywności. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej wielokrotnie organizują zbiórkę odzieży, żywności, niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego celem zapewnienia podstawowych potrzeb rodzinie zagrożonej kryzysem.

Corocznie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przygotowuje upominki dla wychowanków Placówek Wsparcia Dziennego z okazji Świąt Bożego Narodzenia, bądź osobom samotnym i niepełnosprawnym.

IV. Placówki Wsparcia Dziennego i Kluby Gier

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych są działające w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie cztery Placówki Wsparcia Dziennego w: Gościnnie, Gowinie, Łężycach oraz Warszkwie. Działalność placówek jest finansowana ze środków Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wejherowo. Placówki oferują zajęcia dla ogółu 60 dzieci uczęszczających do szkół podstawowych zamieszkałych na terenie naszej gminy.

W ramach zajęć świetlicowych udzielano dzieciom pomocy w nauce i odrabianiu zadań domowych oraz wdrażano do przyswojenia prawidłowe nawyki uczenia się oraz organizowanie i rozwijania własnej aktywności umysłowej.

W ramach prowadzonej działalności w placówkach przeprowadzono szereg zajęć o różnorodnej tematyce. Skupiano się również na aktywności fizycznej dzieci, stymulując je poprzez organizowanie zawodów, spacerów oraz gier i zabaw o charakterze ruchowym. W

zajęciach komputerowych wykorzystywano zakupione gry i opracowania multimedialne, uczono również dzieci obsługi komputera. Angażowano dzieci do zajęć teatralnych, plastycznych (wykonywanie ozdób z papieru, gazetek ściennych, malowanie obrazów z masy żywicznej, figurek z masy solnej i kasztanów, wykonywanie kartek okolicznościowych). Odbýwały się również zajęcia muzyczne, poetyckie - układanie wierszy oraz zajęcia ćwiczące umysł i spostrzegawczość (rozwiązywanie krzyżówek, rosząd, zadań logicznych). W trakcie zajęć rozwijano wiedzę uczestników w zakresie kultury i sztuki, prawidłowych nawyków higienicznych oraz dbałości o zdrowie, a także dbano o rozwijanie samodzielności dzieci. Propagowano zatem profilaktykę zdrowotną, przeciwdziałanie alkoholizmowi, nikotynizmowi i narkomanii. Zajęcia były zorganizowane w sposób umożliwiający stworzenie odpowiednich warunków aby dzieci mogły odkryć swoje własne zainteresowania i indywidualne predyspozycje. W 2023 roku zorganizowano także krajoznawcze wycieczki oraz integracyjne spotkania w ramach odbywających się uroczystości. Dzieci uczestniczące w zajęciach świetlicowych miały także zapewniony posiłek dostosowany do pory dnia.

W Gminie Wejherowo prowadzone są Kluby Gier, które swoją ofertą wspierają system opieki nad dziećmi. Zajęcia w roku 2023 realizowano w Kniewie w świetlicy OSP oraz w Bolszewie w siedzibie gminnej Biblioteki. W każdym klubie, pod opieką wychowawcy może przebywać 15 dzieci. W trakcie zajęć uczestnicy rozwijają swoje umiejętności interpersonalne, uczą się współdziałania, komunikacji, przestrzegania ustalonych reguł. Poprzez wspólną zabawę przy grach planszowych, logicznych, strategicznych, zręcznościowych dzieci integrują się, ćwiczą pamięć oraz logiczne myślenie. Poprzez zastosowanie twórczych metod pracy celem warsztatów jest rozwijanie w dzieciach kreatywności przy zachowaniu ducha współdziałania z grupą rówieśniczą.

Należy podkreślić, iż szeroki zakres działań podejmowanych przez Placówki Wsparcia Dziennego oraz działania w Klubach Gier świadczą nie tylko o ważnej funkcji społecznej jaką pełnią, ale także o wielkiej potrzebie, którą zaspokajają. Konstruktywna aktywność i pozytywne wzorce zachowań społecznych, które oferują świetlice, zwiększają zasoby dziecka do psychologicznego poradzenia sobie z trudną sytuacją rodzinną.

V. Szkoła dla Rodziców

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie w ramach podejmowanych działań na rzecz wsparcia rodziny w odpowiedzi na zapotrzebowanie w tym zakresie organizuje cyklicznie warsztaty „Szkoła dla rodziców i wychowawców” pragnących wzmocnić posiadane kompetencje opiekuńczo – wychowawcze, jednocześnie prowadząc „Trening umiejętności społecznych dla dzieci”.

Tematyka spotkań obejmuje:

- nawiązywanie i umacnianie relacji z dzieckiem;
- sposoby rozwiązywania konfliktów;
- radzenie sobie z trudnymi zachowaniami i problemami rówieśniczymi;
- poszerzenie zdolności wywierania wpływu na postawy i zachowania dziecka, stawianie granic;
- postawy rodzicielskie, style wychowania;
- sposoby rozwiązywania konfliktów;
- rola matki i ojca w rodzinie, budowanie relacji;
- etapy rozwoju dzieci;

- radzenie sobie z trudnymi zachowaniami dzieci;
- poszerzenie zdolności wywierania wpływu na postawy i zachowania dziecka, asertywność.

Uczestnicy warsztatów na zajęciach dowiadują się z jakimi trudnościami mogą spotkać się podczas całego procesu wychowania. Nabywają umiejętności rozpoznawania przyczyn trudności wychowawczych dziecka, zdobywają umiejętności niezbędne w pracy z dzieckiem trudnym, poznają metody radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz bycia konsekwentnym. Ponadto uczestnicy doskonalą sposoby właściwego porozumiewania się z dzieckiem, eliminowania barier, wzmacniania otwartości i aktywności słuchania w trakcie rozmowy z dzieckiem. Nieocenioną rolę w kształtowaniu rodzicielskiej świadomości odgrywają również wzajemne wymieniane przez uczestników doświadczenia oraz prowadzone rozmowy na temat napotykanego na co dzień trudności.

VI. Mediacja

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie w ramach pracy z rodzinami oferuje także pomoc mediatora. Mediacja jest jednym z elementów wsparcia, który z założenia pomaga we wzajemnej komunikacji i ma na celu doprowadzenie do porozumienia, na które zgodzą się obie strony. Często jest to narzędzie dzięki, któremu pracownicy mogą pomóc klientom Ośrodka za pośrednictwem innej metody.

VII. Usługi dla rodzin objętych wsparciem ośrodka

Usługi opiekuńcze udzielane są osobom, które z powodu wieku czy choroby potrzebują pomocy innych osób. Opiekun wspiera w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, sprawuje opiekę higieniczną i realizuje pielęgnację zleconą przez lekarza. Osoby niepełnosprawne oraz seniorzy w Gminie Wejherowo mogą otrzymać skierowanie do domów pomocy społecznej.

Kolejną bardzo istotną formą wsparcia realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie są specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla osób zaburzonych psychicznie. Zapotrzebowanie na usługi systematycznie wzrasta, w szczególności na rzecz dzieci, u których coraz częściej diagnozowany zostaje Zespół Aspergera czy wszelkie objawy Autyzmu Atypowego. Wyżej wymienione całościowe zaburzenia rozwojowe charakteryzują się głównie trudnościami w zakresie nawiązywania interakcji społecznych i komunikacji oraz ograniczonym i stereotypowym repertuarem zachowań i aktywności co rzutuje na wszystkie obszary funkcjonowania człowieka. W roku 2023 usługami objęto 10 rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stale rozszerza ofertę dla osób starszych i niepełnosprawnych. Wśród najważniejszych przedsięwzięć można wymienić przyłączenie się do realizacji rządowego Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, współfinansowanego w ramach Solidarnościowego Funduszu Wspierania Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Program adresowany jest do osób niepełnosprawnych posiadających znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Mieszkańcy gminy Wejherowo mogą także skorzystać ze wsparcia w ramach rządowego Programu „Opieka Wytchnieniowa”. Program skierowany jest do członków rodzin

lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością egzystencji, a także opiekunów osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności bądź równoważnym, którzy wymagają wsparcia w postaci czasowego odciążenia od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewniając im czas na odpoczynek i regenerację.

Dodatkowo, warto nadmienić, iż Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie kontynuuje realizację programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w ramach Modułu II uruchomionego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, finansowanego z dotacji celowej budżetu państwa. Strategicznym celem programu jest zapewnienie seniorom dostępu do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja).

Zapewnienie seniorom dostępu do opasek bezpieczeństwa jest idealnym rozwiązaniem szczególnie dla osób samotnych, zarówno tych wymagających usług opiekuńczych jak i tych, którzy z tej formy wsparcia nie korzystają, ale u których zmiany stanu zdrowia są na tyle nieprzewidywalne, że konieczne jest stałe monitorowanie podstawowych funkcji życiowych. Korzystanie z tej formy pomocy niewątpliwie przyczynia się do poprawy jakości życia seniorów, dając im poczucie bezpieczeństwa, a tym samym możliwość samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Opaska bezpieczeństwa jest połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwia połączenie się ze stałą gotową do interwencji centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia lub wezwać służby ratunkowe.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie kontynuuje realizację akcji społecznej „Pudełko życia”. Projekt ma na celu zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym oraz samotnym właściwej opieki i wsparcia w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia podczas próby udzielenia pomocy przez różnego rodzaju służby medyczne, socjalne i inne.

Jednym z istotnych elementów systemu wsparcia rodzin na terenie Gminy Wejherowo jest realizacja Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, który jest kontynuacją Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Pomoc w ramach FEPŻ jest kierowana do osób, które z powodu trudnej sytuacji życiowej i niskich dochodów nie są w stanie zapewnić sobie odpowiedniego posiłku. W roku 2023 w ramach współpracy z Bankiem Żywności w Trójmieście skorzystało 159 rodzin, łącznie 535 osób otrzymało paczki żywnościowe składające się z 10 różnych rodzajów artykułów spożywczych w tym m.in. makaron, cukier, ryż, kasza, mleko, olej, produkty w konserwach.

Realizacja programu to dodatkowe zadanie wykonywane przez pracowników tutaj ośrodka. Koordynacją zajmował się asystent rodziny, w ramach podstawowego zakresu zadań. Ponadto nieocenioną pomoc zgodnie z zawartym porozumieniem z Aresztem

Śledczym w Wejherowie udzielają osoby osadzone, które oferowały pomoc w rozładunkach dostaw żywności, jednocześnie biorąc udział w zajęciach aktywizujących zorganizowanych przez pracowników GOPS.

Niewątpliwie istotnym przedsięwzięciem na rzecz wsparcia rodzin znajdujących się trudnej sytuacji socjalno – bytowej jest kontynuowanie prowadzonej działalności „Sklepu Społecznego „Za stołem” mającego swoją siedzibę w Bolszewie. Ideą sklepu jest niedopuszczenie do marnowania żywności oraz nauka klientów racjonalnego robienia zakupów. Zakup produktów w sklepie odbywa się za pomocą punktów, a nie pieniędzy, które osoba otrzymuje wraz ze skierowaniem do sklepu społecznego. Każdy produkt „kosztuje” określoną liczbę punktów. W sklepie znajdują się artykuły spożywcze z krótkoterminową datą przydatności do spożycia pozyskane z lokalnych marketów. Należy nadmienić, iż Sklep społeczny „Za stołem” funkcjonuje dzięki zawartemu porozumieniu z Bankiem Żywności w Trójmieście, który jest odpowiedzialny za organizację dostaw artykułów żywnościowych i zatrudniony do obsługi personel. W roku 2023 z usług sklepu skorzystało 131 rodzin z terenu Gminy Wejherowo. Koordynacją oferowanej usługi zajmował się asystent rodziny, w ramach podstawowego zakresu zadań we współpracy z innymi pracownikami ośrodka.

Wśród programów osłonowych realizowanych przez gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie należy wskazać:

- Program „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie od 2005 roku w sferze szeroko pojętej gminnej polityki społecznej w zakresie poprawy poziomu życia najniżej uposażonych grup społecznych. Głównym celem programu jest wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc w tej formie skierowana jest do osób, które z uwagi na chorobę, niepełnosprawność, wiek, ograniczoną mobilność lub inne obiektywne trudności wskazane przez pracownika socjalnego, nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć sobie i swoim bliskim niezbędnych potrzeb. Pomoc rzeczowa przyznawana jest na drodze decyzji administracyjnej, w szczególności poprzez zakupy leków, odzieży, sprzętu i artykułów niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa, sprzętu i artykułów do przeprowadzenia niezbędnych napraw i remontów w gospodarstwie domowym, opału z transportem do miejsca zamieszkania. W ramach programu w 2023 roku pomocy udzielono 25 rodzinom.
- Ustanowiony wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 ma celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Zadanie realizowano w Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej na bieżąco. W 2023 roku posiłki w szkole i w przedszkolu otrzymało 178 dzieci, W tym, również na wniosek strony, 60 rodzinom udzielono pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności (zasiłek celowy).

W odpowiedzi na potrzeby środowiska lokalnego kontynuowano współpracę w zakresie dowozu ciepłych posiłków dla osób starszych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wejherowo do ich miejsc zamieszkania.

VIII. Stypendia i zasiłki szkolne

Rodziny pozostające w szczególnie ciężkiej sytuacji finansowej oraz pogrążone w kryzysie są wspierane w radzeniu sobie z obciążeniami finansowymi związanymi z nauką dziecka poprzez stypendia. Dzieci mogą mieć zabezpieczone niezbędne materiały do nauki, co przeciwdziała ich wykluczeniu w środowisku szkolnym. Pomocny w realizacji niezbędnych zakupów szkolnych jest również, uchwalony w 2018r. program rządowy „Dobry Start”.

IX. Działalność projektowa

Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie posiada doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz pracy w systemie projektowym. Pozyskanie środków pozwala zapewnić rodzinom pogrążonym w kryzysie warsztatów psycho-rozwojowych, kursów zawodowych i atrakcyjnych form organizacji czasu dla dzieci i młodzieży (wycieczki, zajęcia socjoterapeutyczne i inne). Organizowane są formy aktywizacji społeczności lokalnej – konkursy, mini-konferencje, pikniki gminne. Fundusze zewnętrzne wykorzystywane są również na doposażenie Placówek Wsparcia Dziennego w niezbędny sprzęt do pracy z dziećmi.

W dniu 31 grudnia 2020r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie zakończył realizację projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa pn.: „Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie”. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój: PRIORYTET II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji DZIAŁANIE 2.5 Skuteczna Pomoc Społeczna. Wysokość dofinansowania wyniosła: 278 444, 75 zł w tym 234 673,23 zł - środki wspólnotowe, 43 771,52 zł - dotacja celowa. Celem głównym projektu było wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na oddzieleniu pracy administracyjnej od świadczenia pracy socjalnej oraz usług w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie przez nakierowanie działań na poprawę obsługi klienta. Projekt był skierowany do 21 pracowników ośrodka, w tym kadry zarządzającej. Ośrodek został zobowiązany do zachowania trwałości projektu „Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie” do czerwca 2022r. poprzez utrzymanie wpracowanych rozwiązań modelowych oddzielenia procedury administracyjnej przyznawania świadczeń pomocy społecznych od pracy socjalnej w oparciu o opracowany model oraz zachowanie poziomu zatrudnienia pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie w 2023 roku funkcjonował w oparciu o wdrożony system zmian organizacyjnych, które nadal są kontynuowane i zakłada się dalszy rozwój pracy socjalnej w ujęciu procesu metodologicznego w celu oddzielenia jej od świadczeń i usług zgodnie z wypracowanymi procedurami postępowania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie w 2023 realizował Program Ośłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – edycja 2023 pod nazwą „Otwarte oczy na zjawisko przemocy”.

Program adresowany był do osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym:

- dzieci i młodzieży;

- członków rodzin, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących;
 - osób starszych;
 - osób niepełnosprawnych;
- a także
- osób stosujących przemoc w rodzinie;
 - świadków przemocy w rodzinie;
 - przedstawicieli służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Efektem projektu było szerokie działanie uświadamiające i profilaktyczne wobec mieszkańców społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem grupy społecznej najbardziej narażonej – jaką są małoletni oraz seniorzy. Ponadto umożliwiło podjęcie działań skutkujących zwiększeniem specjalistycznej wiedzy członków tutejszego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Diagnostyczno-Pomocowych.

X. Organizowanie pomocy rodzin wspierających

Ustawodawca w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje również na możliwość objęcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji pomocą rodziny wspierającej. Rodzina jest wspierana w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Role rodziny wspierającej pełnić mogą rodziny zamieszkujące w sąsiedztwie, także niespokrewnione z dzieckiem. W trakcie realizacji poprzedniego programu nie udało się ustanowić rodziny wspierającej. Rodziny wymagające wsparcia, korzystały zwykle z innych form pomocy, bądź zasobów w postaci wsparcia ze strony własnej, spokrewnionej rodziny. Zaś rodziny potencjalnie zainteresowane udzielaniem wsparcia innej rodzinie, wolą formę niesformalizowaną.

XI. Lokalny Wolontariat Opiekuńczy

W roku 2023 kontynuowano rozpoczętą w 2019 r. działalność Lokalnego Wolontariatu Opiekuńczego, którego celem jest:

- pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w szczególności osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekłe chorym, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- rozwój i promocja idei wolontariatu na terenie Gminy Wejherowo;
- kształtowanie pozytywnych postaw członków społeczności lokalnej w stosunku do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie w roku 2023 zawarł 4 porozumienia z wolontariuszami. Trzech wspierało wychowawcę w czynnościach związanych z prowadzeniem Placówki Wsparcia Dziennego w Warszowie, natomiast jeden wolontariusz, wspierał osoby starsze, samotne i niepełnosprawne z terenu gminy dotrzymując im towarzystwa, pomagając w załatwieniu codziennych, drobnych spraw tj. robienie zakupów, organizowanie wizyt lekarskich, wykupienie recept, pomoc w pracach wykonywanych na rzecz domu. Łącznie na rzecz Ośrodka pracę wolontarystyczną wykonywało 10 wolontariuszy.

Warto podkreślić, iż wolontariat przynosi korzyści nie tylko osobom potrzebującym, ale jest również szansą dla wolontariuszy nabycia często pierwszych doświadczeń

zawodowych, umiejętności i pracy w zespole. Otwiera drogę do poznania samego siebie, odkrycia własnej wrażliwości i uczy poczucia odpowiedzialności za siebie i innych. Przede wszystkim jednak wolontariat jest okazją do zrobienia czegoś dobrego dla drugiego człowieka, co już samo w sobie stanowi olbrzymią satysfakcję.

W związku z powyższym propagowanie wolontariatu wśród społeczności lokalnej jest działaniem niezwykle ważnym, które będzie kontynuowane w kolejnych latach.

XII. Karta Dużej Rodziny

Rząd ustanowił program dla rodzin wielodzietnych, którego celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku, umacnianie i wspieranie oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci wychowujących się w takich rodzinach. Od 1 stycznia 2015 roku w życie weszła ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. Posiadacze Kart Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny pozwala na obniżanie kosztów comiesięcznych wydatków dużych rodzin i umożliwia im aktywne spędzanie czasu. Z Karty Dużej Rodziny mogą korzystać rodziny z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od uzyskiwanego dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do 25 roku życia. W przypadku osób niepełnosprawnych karta wydawana jest na czas orzeczenia o niepełnosprawności. O przyznanie karty mogą ubiegać się także rodziny zastępcze.

XIII. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

W dniu 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, określająca uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a także instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Ustawa „Za życiem” przewiduje również, że rodziny, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, mogą skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma też ułatwić dostęp do świadczeń zdrowotnych, również hospicjów perinatalnych.

W 2023r. nie złożono wniosków o wsparcie asystenta rodziny. Natomiast złożono 4 wnioski o przyznanie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

CZĘŚĆ VI

Pieczą zastępczą

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Piecza

zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 wyżej wymienionej Ustawy, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10% wydatków na utrzymanie dzieci w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej, w wysokości 30% w drugim roku pobytu oraz w wysokości 50% w trzecim i następnych latach pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W związku z powyższym kwoty w ciągu roku ulegały zmianie.

W 2023 roku gmina współfinansowała pobyt 62 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Poniższa tabela obrazuje koszty pobytu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem dzieci pochodzących z terenu gminy Wejherowo.

L.P.	WYDATKI NA MIESIĘCZNE KOSZTY UTRZYMANIA DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ	LICZBA DZIECI (STAN NA DZIEŃ 31.12.2023R.)	WYDATKI PONIESIONE PRZEZ GMINĘ W ZŁ
1.	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	54 (W TYM 19 NOWYCH UMIESZCZEŃ W 2023R.)	
2.	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	8 (W TYM 1 NOWE UMIESZCZENIE W 2023R.)	
OGÓŁEM W ZŁ			606 590,30 ZŁ

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wejherowie

Wysoce niepokojącym zjawiskiem na przestrzeni kilku ostatnich lat jest utrzymująca się wzrostowa tendencja liczby dzieci przebywających w zastępczych formach opieki. W roku 2023 w pieczy zastępczej umieszczono 24 dzieci, w tym 22 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i dwoje w pieczy instytucjonalnej. Jedno dziecko umieszczone w pieczy zastępczej osiągnęło pełnoletność i usamodzielniało się, jedno dziecko Postanowieniem SR powróciło pod pieczę rodzica biologicznego, natomiast troje małoletnich zostało przysposobionych przez rodziców adopcyjnych.

CZĘŚĆ VII

Adresaci programu

Program wspierania rodziny w gminie Wejherowo skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie gminy Wejherowo. Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej określającej rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Wskazać należy, iż interpretacja nie wymaga

występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną zostaną nazwane wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Wsparcie zostanie skierowane w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o trudnej sytuacji materialno-bytowej, zagrożonych ubóstwem, uzależnieniami oraz przemocą, jak również do rodzin którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Beneficjentami programu są także dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym, rodziny wspierające, których głównym zadaniem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcę jak i również Instytucje oraz zatrudnieni w nich pracownicy działający na rzecz rodzin jako beneficjenci pośredni.

CZĘŚĆ VIII

Realizatorzy i partnerzy

Na terenie Gminy w prace na rzecz wspierania rodziny aktywnie zaangażowany jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Służba Zdrowia, Komenda Powiatowa Policji, Urząd Gminy i Rady Sołeckie oraz Gminny Ośrodek Kultury. Program realizują także instytucje mające siedzibę w mieście Wejherowie:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie (PCPR),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Wejherowo i inne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wejherowie (PPP),
- Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (OPiRPA),
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Wejherowie,
- Sąd Rejonowy w Wejherowie,
- Prokuratura Rejonowa w Wejherowie,
- Areszt Śledczy w Wejherowie,
- Powiatowy Urząd Pracy (PUP),
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Partnerami Programu są również stowarzyszenia, organizacje pozarządowe i parafie oraz ośrodki kulturalne i media lokalne działające na terenie gminy Wejherowo. Ośrodek kontynuuje także współpracę z Powiatowo – Gminną Spółdzielnią „Kaszubia”, a także Kołami Gospodyń Wiejskich, sołtysami i radnymi gminy w ramach szeroko ujmowanej integracji lokalnej społeczności oraz wspierania mieszkańców na rzecz sołectwa i promocji Gminy.

CZĘŚĆ IX

Cele programu

Sformułowane w niniejszym Programie cele wynikają wprost z diagnozy problemów rodzin zamieszkujących Gminę oraz z zadań nałożonych na gminę przez Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Opracowano trzy kategoryjny schemat działań:

- ukierunkowany na interwencję zmierzającą do przezwyciężenia istniejącego kryzysu;
- ukierunkowany na profilaktykę zjawisk problemowych;
- ukierunkowany na podnoszenie jakości udzielanej pomocy.

A. Cel główny

Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci na terenie Gminy Wejherowo na lata 2025-2027

B. Cele szczegółowe

1. Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych przeżywających kryzys.
2. Zapobieganie wystąpieniu kryzysu w rodzinach.
3. Budowanie systemu wsparcia interdyscyplinarnego rodzin naturalnych.

CZĘŚĆ X

Realizacja Programu

CEL SZCZEGÓŁOWY 1: POPRAWA FUNKCJONOWANIA RODZIN NATURALNYCH PRZEŻYWAJĄCYCH KRYZYS	
DZIAŁANIA	1. TWORZENIE ORAZ ROZWÓJ SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM, W TYM PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO: A) TWORZENIE NOWYCH PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO, B) POSZERZANIE OFERTY ZAJĘĆ ISTNIEJĄCYCH PLACÓWEK, C) TWORZENIE INNYCH FORM WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO DLA DZIECI ORAZ DOROSŁYCH TYPU KLUBY GIER, KLUB MALUCHA, KLUBU DLA SENIORÓW LUB GRUP SAMOPOMOCOWYCH, GRUP WSPARCIA. 2. PRACA Z RODZINĄ PRZEŻYWAJĄCĄ TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH: A) ZAPEWNIENIE RODZINIE PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI WSPARCIA I POMOCY ASYSTENTA RODZINY, B) ZAPEWNIENIE RODZINIE PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI DOSTĘPU DO SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA W TYM M.IN.: PSYCHOLOGICZNEGO, PEDAGOGICZNEGO, PRAWNEGO, C) ZAPEWNIENIE RODZINIE PORADNICTWA SOCJALNEGO W FORMIE PRACY SOCJALNEJ, D) ORGANIZACJA RODZIN WSPIERAJĄCYCH, E) REALIZACJA PROCEDUR INTERWENCYJNYCH ZWIĄZANYCH Z ZAPEWNIENIEM BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA.

WSKAŹNIKI	1. LICZBA PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE GMINY, 2. LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO, 3. LICZBA INNYCH FORM WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO, 4. LICZBA UCZESTNIKÓW WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO W TYM DZIECI I DOROSŁYCH, 5. LICZBA RODZIN OBJĘTYCH ASYSTENTURĄ RODZIN, 6. LICZBA UDZIELONYCH PORAD W RAMACH SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA: - RADCY PRAWNEGO, - PSYCHOLOGA, - PEDAGOGA, - INNYCH. 7. LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z PRACY SOCJALNEJ, 8. LICZBA RODZIN WSPIERAJĄCYCH, 9. LICZBA PROCEDUR INTERWENCYJNYCH ZWIĄZANYCH Z ZAPEWNIENIEM BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA.
------------------	---

CEL SZCZEGÓŁOWY 2: ZAPOBIEGANIE WYSTĄPIENIU KRYZYSU W RODZINACH.

DZIAŁANIA	1. PROWADZENIE MONITORINGU SYTUACJI DZIECKA Z RODZINY ZAGROŻONEJ KRYZYSEM LUB PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ ZAMIESZKAŁEGO NA TERENIE GMINY, 2. PROMOWANIE WSPÓLNEGO SPĘDZANIA CZASU DZIECI I RODZICÓW, ZAANGAŻOWANIE RODZICÓW W PROCES WYCHOWAWCZY I ROZWINIĘCIE ICH KOMPETENCJI POPRZECZ: A) PROWADZENIE ZAJĘĆ DLA RODZICÓW PODNOSZĄCYCH ICH KOMPETENCJE WYCHOWAWCZE, B) ORGANIZACJA PIKNIKÓW RODZINNYCH I FESTYNÓW PROMUJĄCYCH POZYTYWNE POSTAWY RODZICIELSKIE, 3. ZMINIMALIZOWANIE RYZYKA ZABURZEŃ ZACHOWANIA I WZROST AKTYWNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY POPRZECZ ODDZIAŁYWANIA W FORMIE: A) WARSZTATÓW TEMATYCZNYCH, B) ZAJĘĆ SOCJOTERAPEUTYCZNYCH, C) WYJAZDÓW TEMATYCZNYCH I INTEGRACYJNYCH, D) ORGANIZACJI INNYCH FORM AKTYWIZACJI DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM WSPÓŁFINANSOWANIE WYPOCZYNKU, E) PROMOWANIE I WSPIERANIE ORGANIZACJI ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH. 4. ZMNIEJSZENIE RYZYKA MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I SENIORÓW;
------------------	--

	A) ORGANIZACJA CZASU WOLNEGO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I/LUB SENIORÓW (MIĘDZY INNYMI: KLUBY SENIORA, WARSZTATY, ZAJĘCIA TEMATYCZNE, GRUPY WSPARCIA), B) WSPARCIE I REALIZACJA PROJEKTÓW UKIERUNKOWANYCH NA PODNOSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I/LUB SENIORÓW. 5. WSPIERANIE I INICJOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ RODZICÓW. 6. OPRACOWYWANIE I WDRAŻANIE PROJEKTÓW I PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNO – EDUKACYJNYCH DLA RODZICÓW I DZIECI, 7. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH.
WSKAŹNIKI	1. LICZBA I RODZAJ ZORGANIZOWANYCH DZIAŁAŃ TEMATYCZNYCH/PROFILAKTYCZNYCH, 2. LICZBA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH.
CEL SZCZEGÓŁOWY 3: BUDOWANIE SYSTEMU WSPARCIA INTERDYSCYPLINARNEGO	
DZIAŁANIA	1. DOSKONALENIE SYSTEMU WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ RODZINY POPRZEC UCZESTNICTWO W SPOTKANIACH INTERDYSCYPLINARNYCH, 2. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNO-INFORMACYJNA NA RZECZ PROMOWANIA RODZINY, W TYM KONFERENCJE, KURSY, SZKOLENIA, WARSZTATY, 3. PODNOSZENIE JAKOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEC GOPS DZIĘKI UCZESTNICTWU PRACOWNIKÓW W SZKOLENIACH I KURSACH, 4. WSPÓŁFINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W RODZINIE ZASTĘPCZEJ, RODZINNYM DOMU DZIECKA, PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ, REGIONALNEJ PLACÓWCE OPIEKUŃCZO – TERAPEUTYCZNEJ LUB INTERWENCYJNYM OŚRODKU PREADOPCYJNYM, 5. SPORZĄDZANIE I ANALIZA SPRAWOZDAŃ RZECZOWO-FINANSOWYCH Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY, 6. BUDOWA SIECI WOŁONTARIATU.
WSKAŹNIKI	1. LICZBA SPOTKAŃ INTERDYSCYPLINARNYCH, 2. LICZBA PRZEPROWADZONYCH SZKOLEŃ, WARSZTATÓW, KURSÓW W RAMACH DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNO-INFORMACYJNEJ, 3. LICZBA SZKOLEŃ PRACOWNIKÓW, 4. LICZBA WSPÓŁFINANSOWANYCH POBYTÓW DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ, 5. LICZBA WOŁONTARIUSZY DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ RODZIN W RAMACH GOPS.

CZĘŚĆ XI

Źródła finansowania

Wyszczególnione w Programie działania finansowane będą w szczególności ze środków własnych Gminy, z dotacji z budżetu państwa, a także w ramach projektów konkursowych MPiPS oraz ze środków pozabudżetowych. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

CZĘŚĆ XII

Monitoring i ewaluacja

Corocznie, w terminie do 31 marca, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie jako koordynator realizacji programu, przedstawi Radzie Gminy Wejherowo wnioski z monitoringu w formie odrębnego sprawozdania. W sprawozdaniu zostaną wykorzystane wskaźniki zaproponowane w niniejszym Programie, co umożliwi kontrolę postępu realizacji wyznaczonych kierunków działań.

CZĘŚĆ XIII

Podsumowanie

Niniejszy Program wynika bezpośrednio z wymagań nałożonych na Gminę przez Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., aczkolwiek przy jego opracowywaniu kierowano się także innymi aktami prawnymi regulującymi kwestie pomocy społecznej i działania Gminy.

Nadrzędny cel, wyznaczający kierunek planowanych działań, wynika wprost z Ustawy i zdefiniowano go jako „Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci na terenie Gminy Wejherowo”. Przy określaniu celów szczegółowych uwzględniano bieżącą sytuację rodzin zamieszkujących Gminę. Występowanie wielu sprzężonych problemów m.in. trudności opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia, przemoc, bezrobocie, ubóstwo, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, nieumiejętność panowania nad emocjami, konflikt pomiędzy małżonkami, niepełność rodziny, niepełnosprawność zidentyfikowano jako najczęstsze przyczyny kryzysu rodzin w Gminie Wejherowo. Celom szczegółowym sformułowanym jako cel 1: „Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych przeżywających kryzys”, cel 2: „Zapobieganie wystąpieniu kryzysu w rodzinach”, cel 3: „Budowanie systemu wsparcia interdyscyplinarnego”, przyporządkowano konkretne działania, opracowano wskaźniki, które umożliwią monitoring i ewaluację realizacji celów.

U podłoża Programu leży przekonanie, że opracowanie działań uwzględniających specyfikę Gminy i jej potrzeby, kładących nacisk na interdyscyplinarność pozwoli skuteczniej wspierać rodzinę jako podstawową komórkę społeczną oraz przyczyni się do poprawy jakości życia rodzin i dzieci.

Zasadne wydaje się ciągłe rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania kompleksowej, specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym i edukacyjnym mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, u których występuje problem z prawidłową realizacją tych funkcji.

UZASADNIENIE

Przedmiotem regulacji jest ustanowienie 3-letniego programu wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny. Program wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2025-2027 stanowi załącznik do projektu uchwały.

Celem głównym programu jest zapewnienie dzieciom i rodzinom warunków rozwoju pomocy w sytuacjach trudnych poprzez utworzenie systemu wspierania rodziny oraz rozwój i dostosowanie do standardów systemu pieczy zastępczej. Program wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2025-2027 stanowi kontynuację podejmowanych działań w latach poprzednich.

Przyjmuje się, że realizacja działań w ramach poszczególnych celów z zakresu wspierania rodziny wzmocni potencjał rodziny, m.in. poprzez upowszechnienie wśród mieszkańców gminy wiedzy na temat systemu wspierania rodziny, realizowanie programów służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz godzeniu przez dorosłych życia rodzinnego i zawodowego, a także zapewni rodzinie ze zdiagnozowanymi problemami odpowiednie do potrzeb usługi, pomoc i świadczenia.

W związku z powyższym wnosi się o przyjęcie niniejszej Uchwały.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w
Wejherowie

Karolina Dębkowska